

IN MEMORIAM

ELLI RIIKOJA

2. IX 1919–30. IV 2008

Kolleeg Elli Riikoja on lahkunud. See tundub uskumatu, sest alles veidi aega tagasi oli ta viimastest katsumustest suuresti kosununa jälle tagasi oma kodus Pärnu maanteel, teotahteliselt valmis memuaare kirjutama ja pabereid korrastama. Ta oli helistanud sõpradele ja kolleegidele ja saatnud kaarte, et neid toetuse eest tänada. Kuid saatus tahtis teisiti.

Elli Riikoja elu ei olnud vähemalt alguses kuigi kerge. Ta elas läbi kõik need rasked ajad, mis XX sajandil Eestit tabasid. Ta sündis 1919. aastal Viljandimaal Suure-Jaanis, kolis vanematega aastal 1922 Tallinna ja asus 1937. aastal õppima Tartu Ülikooli, astudes korporatsiooni Filiae Patriae liikmeks. 1940. aastal oli ta sunnitud tööle mine-ma, et õppimiseks raha teenida. Aastal

1941 sõja puhkedes läks ta koos emaga Venemaale Tšeljabiniski oblastisse, kus töötas kolhoositöölisena, kivivalmistajana ja hiljem kantseleitöötajana. Eestisse tagasi saabudes asus ta uuesti õppima ülikooli, mille lõpetas 1950. aastal. 1947. aastal kaotas ta ema, kes oli juba mõnda aega olnud raskesti haige; õde Aino oli surnud varem, 1944. aastal Moskva lähedal. 1952. aastal abiellus ta Mikk Riikojaga, ent kaotas oma abikaasa kolm aastat hiljem. 1955. aastal sündis tütar Kai.

1951. aasta 5. jaanuarist alates töötas Elli Riikoja (Koff) Keele ja Kirjanduse Instituudis, algul nooremteadurina, 1976. aastast kuni pensionile jäämiseni 1991. aastal vanemteadurina. 1960. aastal kaitses ta kandidaadiväitekirja teemal „Nominatiivse liitumise reeglite rahvakeelne alus“. Ta oli mitme KKI-s koostatud grammatikaõpiku ja kooli-grammatika kaasautor (need ilmusid 1950. ja 1960. aastatel) ja kirjutas suure osa 1974. aastal ilmunud kollektiivsest tööst „Eesti keele lauseõpetuse põhijooned I. Lihtlause“. 1980. aastatel toimetas ta „Vene-eesti sõnaraamatu“ eesti vastete osa. Pärast instituudist lahkumist tema tööine side ei katkenud: aeg-ajalt käis ta asendamas keelenõuandjaid ja viimati tegi ta seda veel 2005. aastal, 86 aasta vanuses. Aastatel 1997–2004 avaldas ta artikleid ajakirjas Õiguskeel, käsitledes eriti kohtute keeletarvitust. 2005. aastal sai ta Eesti riigilt tunnustuseks Valgetähe V klassi teenetemärgi.

Kui piirduksime vaid nende kuivade faktidega, ei oleks me õieti midagi rää-

kinud Elli Riikojust kui inimesest. Mõeldes Ellile, tuleb kõigepealt silme ette unustamatult elurõõmus, nakatava huumorimeelega ja kauni sõnaseadega kolleeg, kellele ei kujutanud ette ühtki koosviibimist. Oli otse uskumatu, kui palju toredaid ja ühtaegu õpetlikke lugusid elust ja inimestest teadis ta vesta. Ta pani hästi tähele kõike ümbritsevat ja põimis seda oma juttudesse. Omal ajal oli ta ka hinnatud lektor, kes suutis kuulajaid naerutada näidetega ebatäpsetest väljendustest ja udustest ütlemistest.

Kõigist raskustest hoolimata ei tundnud Elli Riikoja ilmselt kunagi mure ega valu või ei näidanud seda välja. Kui ühel koolitusel paluti vastata küsimustele ja lugeda kokku stressitegureid, mille koguhulk üle kümne oleks pidanud tähendama läbipõlemise ohtu, siis suutis ta vaevu kokku saada kaks jaatavat vastust, millest üks oli objektiivne nending, et ta töötab päevas roh-

kem kui 12 tundi. Ei mäleta, et iialgi oleks teda näinud pahase või rahulolematuna.

Võib uskuda, et Elli Riikoja elas õnnelikku elu. Talle oli suureks toeks tütre perekond, kelle hoolitsust ta vajas eriti viimastel aastatel. Ta ei väsinud kunagi kolleegidele oma perekonda, eriti lapselapsi kiitmast ja nende üle uhkust tundmast.

Oma töökaaslastesse suhtus Elli Riikoja suure soojuse ja lugupidamisega. KKI juubelikogumiku mälestustes ütleb ta: „Need on olnud huvitavad ja värvikad isiksused, kelle jäljed instituudi elus on tuntavad. Mul on olnud au olla nende vaimsusest pilgeni inimeste töökaaslane.”

Meil on olnud õnn tunda nii ütlema ta elurõõmsat kolleegi kui Elli Riikoja, keda meenutades jääb valdavaks soojus ja tänutunne.

PEETER PÄLL